

MAGYAR KURIR

dült Bétsből, Kedden September' 3. dik napján, 1816-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Mikor a' 1816-dik esztendőbéli Patrioták' dolga fennforgott, sokszor említett, hogy ezek egy veszedelmes proklamációt koholtak volna a' népnek fellázzasztására. Ez egy éppen oly gonosz és átkozott kifejezésekből álló, legkissebb fundamentum nélkül arany hegyeket ígérő szövevény, mint a' milyent csak valaha a' leggonoszabb Terroristák, a' magok' idejében, a' könnyen hívó népnek feltüzelésére, valaha elbireltek. Nem régen ez is kijött a' *Londoni* újságokban, mint itt is következik: —

„Az 1816-béli Patrioták' Nyilatkozatása. Titkos Organizáció. Betsület, Haza, Egygyesség. Szenvedéseinknek a' végénél vagyunk. A' népnek a' hova mi is tartozunk, igaz barátjai lévén, olvastuk atyánkfiaink szívekből azt a' bosszankodást, a' mellyet egy Familiának éppen oly esztelen mint kegyetlen magaviselete felgerjesztett, melynek a' Királyok' laistromából örökre kiirtatni kellene. Tagjainak egygyike sem méltó arra, hogy rajtuk uralkodják. Meguntuk fogházainkat minden napokon a' mi legérdemesebb atyánkfiaival megtölteni szemlélni. Meguntuk némelyeket közzülök számkivettetni, másokat meggyilkoltatni látni, melly által a' mi tiranusaink azon thrónust megerössíteni akarják, a' melynek magokat egyedülvaló örökösöknek lenni, elég szemtelenül mérészlik. Az ide-

genek, hogy ezeket a' Keringőket vissza hozzák, a' mi aratásainkat semmivé tették, tulajdonainkat elidegenítették, 's familiáinkat meggyilkolták és meggyalázták. Még több és nagyobb rosszak várnak bennünket; az örvény' szélén állunk. Ah! az Európai legvirágzóbb Státus, a' legvitézebb legerősőbb nép oda jutott, hogy az idegenek által a' veszedelmek' örvényébe hajitassék. A' haza' derék oltalmazói meggyaláztattak, 's koldusbotra juttattattak. A' szabadság vonaglik, megmaradása veszedelemben van, 's a' boldogságnak minden reménlése visszaterítetetlenül elveszett. Ah, örökre elvesztjük azon jusainkat, hogy elnyomóink ellen panaszkodhassunk, ha oly tünnyak leszünk, hogy őket úgy meg nem fenytjük, mint bűneikért megérdemlik. A' bünt bűntetetlen hagyni, nem annyi-é, mint azt helybehagyni? Minekutána mi bizonyosokká lettünk a' felől, hogy a' hazaszeretet, távol lévén attól, hogy kialudt volna, inkább olyan gráditsra lépett, a' melly sokkal felyül haladja azt, a' melly őtet a' revolúciónak legelsőbb idejében nevezetessé tette, siettünk a' Bourbonoknak megbuktatására a' legböltsebb és legbátorosabb eszközökhöz nyulni, 's attól magunkat megoltalmazni, hogy munkánk' kezdetének csak valami távolról való nyomát is megtudhassa a' politziai inquisitzió, a' melly minket rettegtetni hijába iparkodik. Patrioták, kik a' tartományokban vagytok, legyetek tsendességben; ti, kik törvényszék"

eleibe citáltatva vagytok, legyetek bátrak; mi minnyájaknak bátorságban való maradására vigyázunk; próbatételünknek szerentsés kimenetele bizonyos, mi kitanulhatatlanok vagyunk; mi tsalt vetünk a' leggyűlölségesebb tyraunismus'szolgáinak. Nem gyanítunk egy árulót is lenni ditsősséges próbatételünknek társai között: de ha találta volna vagy egy, arra ki van mondva az ítélet. Akár hova meennyen, üldöztetni fog, és megbüntettetik. Azonban, tsakugyan leg nagyobb vigyázóságra van szükség; a' legkisebb vigyázatlanság veszedelembé ejthet egy jó polgárt. A' köz jónak szeretete egyikünket is reá ne vegye semmi haszontalankodásra vagy gondolatlanságra. 'Tsak a' megeshető segedelemről, és tulajdonsága' ikrol mindenek előtt esmeretes 's bátorságos személyekkel szolljatok. Az emberek' telhetetlensége semmi határt nem fog szabni a' jó téteményeknek; a' ki magát hazája eránt érdemessé teszi, bizonyos lehet megjutalmaztatása felől. A' mit megpróbálni fogtok, okosan fontoljátok-meg; így a' barátok között egy eloldozhatatlan lántz fog formálódni, melynél fogva minden veszedelem nélkül tölletek mi hozzánk, és mitőlünk juthat hozzátok a' tanátslás és a' dolgoknak megfontolása. Akár mi híreket terjeszzenek is el felöllünk az Anti-Frantziák, mi azokkal soha semmit nem gondolunk. El ne felejtkezsetek arról soha, hogy mi kitanulhatatlanok vagyunk. Az a' nap, a' melynek elhozásán mi dolgozunk, a' mi szerentsénk' valóságos triumphusának napja. A' mi célzásaink, a' nemzeti függetlenség, minden részeknek egygyesítése, minden szabad akaratszerént való törvényeknek megjobbittatása, a' fanatismusnak eltöröltetése, 's az együgyü és tiszta okosság' religiója, a' melynek erköltsi mivoltát tsak az okos és megvilágosodott papok tanítják, mindenekfelett pedig egy *Liberalis Constitutio*, melly a' Frantzia nemzethez fog illeni. A' Státusnak kell lenni egy fejének, de ennek

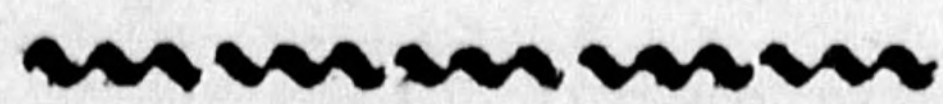
a' nép által kell választatni. A' választásnak jussa tsak a' népet, 's nem az idegen országbeliek' bajonétjaikat illeti. Gondoljátok-meg, hogy a' vélekedésnek tsupa ki nyilatkoztatása nem teszen eleget a' férjfi' méltóságának; a' vélekedés minden; de még is semmi, ha tselekedetté nem válik. A' világ' vélekedését tsak a' tselekedet teszi nyilvánóságossá, 's mutatja-meg, hogy bír-é a' szív bátorsággal, 's állhatatosok-é a' principiumok. Minden Frantzia, ki a' maga nemzetének megszabadittatására valamit teszen, just szerez magának annak háladatosságára. Az emberek' telhetetlensége, semmi határt nem fog szabni a' jótéményeknek; a' ki hazája eránt érdemessé teszi magát, bizonyos lehet megjutalmaztatásafelől. Frantziák! a' betsületnek és függetlenségnek szeretete bennetek soha ki nem aludt; mi titeket, a' kiknek nemes szívü gondolkodástok' módja előttünk esmeretes, már régebben meghívtunk volna, ha a' kedvezőbb időpontot nem vártuk volna; tartsátok készen magatokat; fegyvereitekre nem soká szükség fog lenni; ágyura fogunk mi szert tenni tudni; kibúzva van már az a' kard, melly által vissza kell Frantzia ország' fényességének és jusainak szeresztetni. A' tartományok reánk függesztettek szemeket, az ő tselekedeteiknek a' miénk által kell meghatározatni. Kertőztessétek buzgóságtokat és munkásságtokat, hogy atyánkfiaiainak száma szaporodjék, és hogy a' fegyverszerzés azokra nézve is könnyebbé tétessék, a' kik magok arra szert nem tehetnek, pedig külömben ők is olyan örömet megkülömböztetnék magokat, mintti. Mind álljanak elő. A' Historia e'képpen fog a' késő maradékokhoz szollani: — „Az 1816-béli vitéz Frantziák vissza szereztek a' magok szabadságokat; és tördelték a' magok' tyrannismusának eszközét; minden akadályokon gyözedelmeskedtek, 's halhatatlan ditsősségre tettek szert.“ — „Éljen a' szabadság! ditsősség a' vitézeknek! ők élnek; élnek.“

Ezen magokat úgynevezett patrióták közzül azon hármaknak, a' kik halálra ítéltettek vala, így írják-le megölettetésnek környülállásait: — „Julius' 27-dikén gillotinérozták őket. *Pleignier* tímárvarga, *Carbonneau* írást-tanító, *Tolleron* óra-toktsináló mester; amaz 35, emez 34, ez 30 esztendősberek voltak. Eszébe vévén *Tolleron* a' mondott napon déltájban, hogy a' szekér, mellyen a' fogházból kivitték őket, megérkezett légyen, e'képpen kiáltott-fel: *O da vagyunk!* *Carbonneau* megilletődve lenni látszott; *Pleignier* egy szót sem szollván, melly gondolkodásba merülve halgatott. A' szekérre felülvén onnét az igazságtévő tanátsházhoz kísérte őket 8 politziai katona. Azon épületbe, melynek *Conciergerie* a' neve, megérkezvén, itt különkülön szobákba vitték őket; e' volt 1 órakor. Az ítélszék' iródeákja egy írást olvasott-fel különkülön mindenik előtt, melyben a' felől tudósította őket a' Királyi Fő Prokurátor, hogy az ő apellálások visszavettettek légyen, és hogy a' reájok kimondatott ítélet még azon napon este végre fog hajtatni. Három óratájban papok hívatattak hozzájuk, hogy bátorítsák 's a' halálra elkészítsék őket. *Tolleron* vévén eszébe, hogy a' hozzája rendeltett gyóntató atya egy kevéssé félelmeskedik, a' sipkáját a' maga fejéről levette és így szollott a' paphoz: *Jöjjön tsak közelebb hozzám atyaságod! mert jól tudom én azt, hogy tisztelettel tartozom a' vallás' szolgájához.* A' lelki atyák 6 óráig maradtak a' bünösöknél. Ekkor megjelentek a' Kir. Fő Prokurátor, a' Politziai Prefektus, 's az ítélt Tanátsnak egy tagja a' fogház Cancellariájában, azért, hogy a' *Pleignier*' nyilatkoztatásait, a' mellyeket ő még most is meg nem szünt emlegetni, meghalgassák. Ezek jegyző könyvbe vétetvén, elvitte azokat a' Kir. Fő Prokurátor az Ország' fő Cancellariusához: a' bünösök pedig utoljára még

egyszer hus levest és bort kívántak, és kaptak is. A' Kir. Prokurátor a' Fő Cancellariustól nyóltzadfél órakor a' fogházba visszaérkezvén, megtette a' rendeléseket a' bünösöknek haladéknélkül való kivitettetések és megölettetések eránt, a' kik is már most a' szobákból a' szalába egygyenként kihoztatván, az ő halotti ruhába való felöltötötetéseknék munkája elkezdődött. *Pleignier* telyességgel nem akarta megengedni, hogy köntöséből kivetkeztessek, 's mered't szemekkel nézett a' körülállókra, most a' Király', majd a' Cancellarius' nevét emlegetvén, 's kívánván, hogy néki az ezekkel való beszéd engedtessek-meg, míg végre a' hóhér néhány versben megmondotta néki, hogy már most minden elmentállás hijába való. Az ő gyóntató papja *Montis* nevű Abbé is megintette, mondván, hogy már nintsen egyéb hátra, hanem tsak az, hogy életét áldozza-fel, 's magát az isten' akaratjának botsássa alája: — *Nem, nem — így kiáltott-fel Pleignier — nem az isten' akaratja itt a' munkálódó; én megvakittatva voltam, magam semmit sem tettem tsak magamtól! én még beszélni akarok valakivel.* —

Összeköttetvén a' kezei, panaszolt, hogy nagyon megszorították, melyrenézve megbotsátották egy kevéssé a' sinórt: hanem az ökleit, hogy a' vére annál hamarább elalugyék, keményen megkötözték annak regulái szerént; azonban mind ezek sok munkát adtak a' legényeknek. *Pleignier* után *Carbonneau* űlt-le a' zsámolyra (padra). Ez egy szót sem szollott; úgy bánhattak velle, mint akartak. *Tolleron* legnagyobb tsendességgel viselte magát, tsak annyit mondott, hogy ő ugyan nem mondja azt hogy nem bünös, hanem úgy itél, hogy a' halált tsakugyan még is meg nem érdemelte volna. Vízet kérvén, egy színűltig tele poharat adtak néki által, 's azt reszketés nélkül kiitta az utolsó tseppig, így szollván: *Telyes szívvel megbotsátok Pleigiernek; ő*

okozta ugyan halálomat; de én őtet még sem gyűlölöm. *Tolleron* tsak akkor látszott nagyon gyötrődni, mikor hátrahagyott házaepe eszibe jutott; ilyenkor rettentő keserűség fogta el a' szívit. Mikor a' hóhér a' fekete fátyolt a' fejire terítette, ez által nagyon látszott kedvetlenítettni, ily szókra fakadván: *hiszem így még tsak azt sem fogják látni, hogy állhatatos bátorsággal halok-meg.* — A' fogházbéli gondviselőktől egész barátsággal való bútsut vett *Tolleron*; *Pleignier* ellenben úgy oda lett volt, hogy mikor a' szekérre kivezette őket a' hóhér, minden nyomon a' hóhér' inasainak kellett felemelgetni. — Három órától fogva 8-tzig, mikor kivitték a' fogháztól fogva a' *Greve* piatzig, a' hol megölték őket, tömve voltak minden utzák a' sokaságtól. A' levegőt: *Éljen a' Király!* kiáltás hasogatta mindenütt. A' vesztő helyen még egyszer felolvasta a' Tanátsbéli szolga az ítéletet. A' hóhér ekkor a' bünösöknek fejekről a' fekete fátyolt leoldozta. Először *Tolleron*t, utánna *Carbonneaut*, utóljára *Pleigni*ert végezték-ki. Fejeknek elvágattatása előtt jobb kezét mindeniknek elvágták. Ekkor az: *Éljen a' Király*, éljenek a' *Bourbonok!* ismét hasogatni kezdték a' levegőt. Megölettetések után azonnal kivitték őket a' *Vaugtrardi* temetőbe. Azt jegyzték-meg felöllök, hogy a' vallás' dolgában mind a' hárman nagy ájzatosságot bizonyítottak.

Azt mondják, hogy a' volt Generális *Moreau*' özvegyét, a' ki most egyebektől is, de kivált a' Királyi Udvarnál igen betsültetik, *Marschal Macdonald* el akarná venni: de megkérte az ifjú aszszonyságot, olyan választ kapottólle, hogy a' melly gyászos fátyolt az első férjiért felvett, azt le nem fogja tenni holtá' napjáig. —

Douay városában egy koldust, azért,

hogy így kiáltott, éljen a' Respublika, deportáltatásra ítélték.

Tengerből három orosz lányt hoznak *Párisba* a' Királyi vadas házba, a' mellyek már megérkeztek *Marsiliába*. — *Frantzia Guyanából* egy eleven *Krokodilust* hoztak a' *Havrei* kikötőhelybe, 's onnét *Párisba* hozattatik közönségesen való mutatásra.

Mint hallatik a' *Párisi* próbb *theatromokon* megtiltatott a' *Bibliabeli* történeteknek játszodtatása.

Smyrnából egy hajó érkezett-meg a' *Touloni* kikötőhelybe, a' melly háromigen szép *Arabs* paripákat hozott *Angouleme'* Kir. Hertzegnek számára.

Párisban egy *deák újságot* kezdetek kiadni *Hermes Romanus* nevezet alatt, a' melly naponként nagyobb-nagyobb kedveségre talál a' *Frantzia* közönség előtt, és ha így megyen a' dolga, nem soká meg fogja ezen czimirást érdemelni: *Audaces fortuna juvat.*

A' *Straszburgi* újság e'képpen ír: — „*Angouleme* ő Kir. Hertzegsége, minekutánna a' Király Generális *Debellenek* a' halált elengedte volna, őtet a' fogházban meglátogatta; néki, minthogy szegény ember, 800 Frankot küldött, 's esztendőnként 1200 Frankokból álló penziót rendelt a' maga tulajdon kassájából. Így bánnak a' mi *Princezeink* azokkal, a' kik az ő ellenégeik voltak; megbotsátani és jót tenni a' *Bourbonok'* tulajdonsága.“

Az a' lárma, a' melly *Nancy* városában történt, nagyitva adatott elő a' közönséges hírek által; tsak a' katonai tisztek és polgárok között történt, és némiképen rendtelenségis öszsze volt velle tsatoltatva. Már az elfogattatott személyek kikérdeztettek, 's a' dolog foly a' maga törvényes útján. *Gen. Villetardnak*, a' *Meurthe* - departament' *Kommendánsának* böltsessége állította helyre a' megzavarodott rendet.

B e i g i u m.

Brüsszelből ezeket írták *Augustus'* 20-dikán: —“

„Angliából és Párisból sok Generálisok és Stabális tisztek érkeztek-meg a' fő hadi szállásra *Cambray* városába. Hertzeg *Wellington* is vártak minden órán. Északi Frantzia országban legmélyebb tsendesség uralkodik.

„A' Frantzia Országlószék nem csak a' maga nemzeti seregeit szaporítja, hanem még a' Frantzia zsoldon lévő, *Helvétus* Regementeket is telyes számba pótoltatja. Így tselekszik azon egyéb idegen Regementekkel is, mellyek a' Hertzeg *Hohenlohe* vezérlése alatt hasonlóképpen Frantzia zsoldon vannak, 's a' mellyek a' hajdon *Bonaparte* alatt szolgált négy Német Regementeknek törzsök csoportjaiból szedettettek össze. Ezeknek száma ugyan nintsen meghatározotva, de oly számosakká akarják őket, mint látszik, tenni, a' mint csak lehet. —

„A' mi Belga Regementjeinknél egy időtől fogva néminémű szökés kezdett uralkodni, 's mint látszik a' Frantzia földre mentek által sok szökevényeink. Ugy halljuk, hogy munkába vétetett kiadattatások. — A' napokban egy koborlót, a' ki elszökésre ingerlette katonainkat, elfogtak *Ath* városában. —

Erősegeink a' mi délrefekvő határainkon szorgalmatossággal építetnek: csak a' *Mastricht* és *Namur* között valók halasztattak el a' jövő esztendőre.

Mastricht városában nem régen egy nagy kamasz embert, a' ki részeg fővel a' hidon e'képpen merte elkiáltani magát: — „Éljen *Napoleon*, remélhetőképpen meg fog ő ismét nem soká érkezni.“ — eltipetteten, fogságszenvedésre ítéltetett!

Nagy Britannia.

A' közelébb költ *M.* Kurirban is előfordult *Afrika* alatt egy tikkely, a' *Quarterley Review* nevű Londoni Tudományos újságból. A' *Londoni Kurir* protestálni kezdett erre a' tikkelyre leve a' közön-

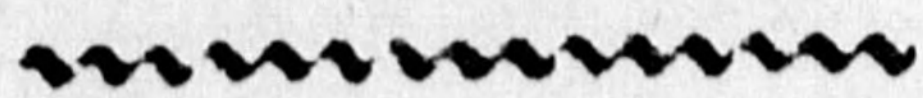
ség előtt, azt mondván, hogy ezt az *Afrika* tolvaj Státusokról való tikkelyt ugyan ő is kiadta, de azért senki ne gondolja, hogy ő is az abban előforduló okoskodással egyformán gondolkodna. Ő csak azért adta-ki azt, hogy azon nehezségekre akarta figyelmeztetni a' közönéget, mellyekkel ez az expedíció összekötötve van; ne hogy most is úgy járjon *Anglia*, mint 1806-ban járt volt, mikor az *Anglus* Ministerek a' *Dardanellákat* is hasonlóképpen minden oltalom nélkül lenni gondolták. —

A' mi magát ezt a' Magyar Kurirban is előfordult tikkelyt illeti, szükséges lesz megjegyezni, hogy abból, ezen szók után: *nem akarjuk egy kereszties hadakozásnak terheit magunkra venni*, valamely történet által néhány sorok kimaradtak, a' mellyek e'képpen következnek: — „Hanem, ha megrontotta *Algír*a a' maga vállunk tett kötéseit; ha ő a' mi zászlóinkat gyalázzal illette; már ez így más kérdés és más dolog; ezen esetben meg kell nekünk keresnünk a' magunk' jusát; de elégségesek is leszünk mi arra csak magunkban is.“ — Azt tartják erről a' nyilatkoztatásról, hogy az *Admirális*' Titoknokjai közül vagy *Crokertől*, vagy *Barrowtól* vette származását. De minden tekintetben érdemes a' figyelmeztetésre.

Olasz Ország.

Azoknak a' 17 Delegatzióknak, mellyekre a' Romai Státus felosztott, neveik és népességek, ezek: — *Frossinone* 159,769; *Rieti* 65,734; *Viterbo* 114,488; *Civitavecchia* 19,266; *Perugia* 181,542; *Spoletto* 102,056; *Camerino* 31,136; *Macerata* 197,313; *Fermo* 77,089; *Ascoli* 69,058; *Ancona* 147,355; *Urbino* és *Pesaro* 198,145; *Forlì* 150,933; *Ravenna* 123,767; *Bologna* 280,701; *Ferrara* 170,727; *Benevento* 20,184 lakosokkal. Maga *Roma*, *Tivoli*, és *Subiaco*, nem tartoznak ezen 17 Delegatziókhoz. A' Ro-

mai népet Tivolival és Subiacóval egygyütt 245,459 lelkekre teszik. E' szerint 2,354,719 emberekből állanak a' Pápa' birtokai.

Modenában, Augustus 9-dikén, egy végzést adott-ki az Országlószer, melly által a' gabonának oda való bévitettése egy esztendőnek lefolyta alatt minden vámfizetés nélkül megengedett. E' mellett a' Rumford' levele is nagy divatjában van; csak Juliusban 343,751 portzió ilyen levést osztottak-ki.

Siciliában ellenben kedvezőbbek a' kinézések. Ottan olyan bő aratás volt az idén, a' milyenre nem emlékeznek 24 esztendő-től fogva, 's úgy le is szállott a' gabonának ára, hogy mérőjét, mellyet régebbskén 30 vagy 33 talléron adtak, most 19-tzen adják.

A' volt *Hollandiai* Királyrol Bonaparte Lajosrol azt írják, hogy a' *Luccai* ferdőben van, 's igen megvont életet él. A' *Bonaparte'* familiának más tagjait is várták oda.

Romában, a' templomokban és egyéb szent helyeken eddig fennállott *koldus asy-lumok'* jusát eltörölték. Azoknak, kikre a' koldulást tilalmazó törvényeknek végrehajtása bizattatott, hatalmat adtak, hogy

a' Szent helyeknek illendő tiszteletben való megtartásával 's az istentiszteletnek megzavarása nélkül, ezen szent helyekről ki vehessék, vagy pedig kijöveletekkor elfogdosbassák a' koldusokat. Juliusnak néhány első napjaiban 1375 koldust helyhez-tettek, csak a' Lateranumi szegények' házába, a' hol az arra alkalmasakat dologra is szoritják.

A' *Korsikai* levelek szerint, az Afrikai tengeri tolvajok egész tengeri erejekkel kijöttek kikötőhelyeikből, 's pusztitással fenyegetik a' Középtengernek minden partjait. Az a' vélekedés még most is fenn-áll, hogy az Anglusok nem nagyon sietnek ezzel az Afrikai tolvaj Státusok ellen való expeditzióval. Nékiek erre legalább is kel-lene 40,000 emberből álló, kiszálló armádat fordítani.

Napnyugoti India.

A' *Ney-Yorki* levelek szerint, azoknak a' Frantziáknak száma, a' kik csak ezen egy városban, a' magokkal vitt nagy gazdagsággal letelepedtek, 15 ezerre tétetik.

A' *Wilberforce'* jóvállására Anglus Doktor *Sanders*, *St. Domingó* szigetére menvén, ott a' tehenhimlőoltást szerentsésen folytatja. Legelőbb a' *Henrik'* Király' gyermekeibe oltotta-bé azt. —

Augustus 30-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 327 2/3 forintot
— *egy Császári aranyért — fl — kr. — egy Hollandus Aranyért 15 fl. 35 krt.*

Augustus 31-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 315 forintot.
— *egy Császári aranyért 14 fl. 40 kr. — Egy Hollandus aranyért 15 fl. — krt.*

Sept. 2-ik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 313 fl. forintot
— *egy Császári aranyért. 14 fl. 32 kr. — Egr Hollandus aranyért 14 fl. 52 kr. adtak.*

A' Marha husnak fontját, Septemb. rben 30 krajtzáron mérik.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesten Augustus 28 - dik napján költ levelekben, ezeket olvassuk:

Ő Császári Királyi Fő Herczagsége az Ország' Nádor - Ispánnya József Fő Herczeg tegnap egy óra után Budára szerentsésen vissza érkezett.

Ezen hónap' 18 - dikán Pesten a' Gránátéros Kaszárnya udvarában nagy egyházi parádé tartatott. Arra ki volt állítva *Warder* és *Piret* Gránátéros Batalion; az *Esterházy* Gyalog Regementnek egy Bataliona, egy Pattantyus Osztály, és egy Székeres Osztály. Köröskörül a' templom sátor mellett voltak az Invalidusok. Ő Királyi Fő Herczagsége *Ferdinand* Fő Herczeg lóháton érkezett oda Magyar Generális öltözetben, a' Generálisok 's Fő Tisztek kísérték. Az Isteni tisztelet után Ő Királyi Fő Herczagsége kiosztotta az itt lévő 12 Invalidusoknak a' segedelem pénzeket, mellyeket a' Fő Hadi Tanács kirendelt, 's mellyekből némelylek 50, mások 25 forintot nyertek. Más nap, ugymint 29 - dikben, pedig tartatott azon inneplés, melly az Esterházi Regementnek Vitézei számára kirendelt Medaillyok kiosztatására volt intézve. — Erre minden Budai és Pesti Katonaság öszvegyült, kiváltképpen pedig azok, kik előbb hasonló Medaillyokkal felékesítették. A' kiosztás már maga igen szívére hatott a' Katonaságnak, a' Fő Herczegnek leereszkedése és nyájas szállítgatása miatt: de kiváltképpen azon megvendéglés elragadó érzést gerjesztett, melly Ő Királyi Fő Herczagségének költségére ment végbe. Egy tágos palotában, a' melly katonai 's győzedelmi jelekkel vala felékesítve 58 Altisztek és Közlegények gazdag ebédhez ültek, melly társaságot maga Ő Fő Herczagsége is fő

jelenlétével megörvendeztetette. — Az egészségekért való ivás Ő Császári Felségén kezdődvén, mindenkor mozsarakból való lövöldözések által hirdettetett. Minekutánna a' háladatossággal ebédlő Vitézeket ő Fő Herczagsége elhagyta, önnön palotájában az ilyen jelekkel ékeskedő Fő Tiszteket is magánál megvendéglelte, 's így megmutatta, hogy valamint ő részese volt az ő vitézkedéseknek, úgy osztolni is kész az érdemekkel szerzett jutalmak' örömeiben is. —

Különös emlékezetet érdemel az 58 Vitézek ebédlő palotájában fő helyen lévő teke (Pyramis) mellynek allján azon vitézettek látszattak, mellyek által 1799 - ben már 18 esztendő korában a' Fő Herczeg Maria Therézia Rendének keresztjét megnyerte. Ezen rendnek czimere sugárzó világosság között fellül látszott, alatt pedig ezen Írás szemléltetett:

DIES.
MEMORIA. POSTERITATIS.
DIGNUS.
QUO.
PRAEMIIS.
AUDENTIORI. VIRTUTI.
AB. AUG. CAESARE.
FRANCISCO. I.
PROROSITIS.
BELLATORES.
EXIMIO. FACINORE.
NOBILES.
REGIVS. PRINCEPS. FERDINANDVS.
MANU. DECORAVIT. SUA.
EOSDEMQUE.
CUM. PLURIBUS. PERICULORUM.
SOCIIS.
PARI. ANTEA. ORNAMENTO.
INSIGNITIS.
OPIPARO. CONVIVIO.
ADHIBUIT.
PESTINI.
XIII. CALEND. SEPT.
MDCCCXVI.

Tudományos Jelentés.

Somlyai Bátor István Erdélyi N. Fejedelem és Lengyel Király' tiszta, érthető,

és világos folyó Magyar beszédben megírt életére, tessék a' két Magyar Haza' igaz fíjainak, a' szokott helyeken 3 forintokat W. W. előre fizetni, és magmutatni, melly okos dolog legyen egy Hazában a' köz jónak szeretete! — Pesten 25. Aug. 1816.

Czövek István,
a' Kiadó.

Elegyes Dolgok.

Esmeretes dolog, hogy az Északi Amerikai Szövetséges Státusoknak lakosai között tgen gyakran történnek *duellálások* tsak a' tsupa politikai tárgyak felett való gondolkozásbeli külömközés miatt; pedig, kivált némelyekben ezen tartományok között oly nagyon tilalmazzák ezt az esztelen *bajvivást*, hogy némely helyeken halálos büntetés is van reá határoztatva: még sem használ semmit. Ezt látván a' *Virginiai* törvényhozók, a' hol a' *duellálás* legnagyobb divatjában van, úgy gondolkoztak, hogy az emberi szívnek természetében keressenek valami olyan büntetést a' duellálók ellen, a' melly ne legyen oly kegyetlen mint a' halál, ne indítsa-fel az ítélő bírák' szívet a' könyörületességre oly könnyen, de azonban, mint büntetés, a' halálnál is foganatosabb legyen.

Úgy gondolkoztak a' *Virginiai* törvényhozók, hogy az olyan ember, a' ki holmi apróságért sőt igen gyakran tsupa semmiségért, vagy is tsak holmi gondolkodásbeli külömbségért, a' mellyet a' Státus' törvényei is megengednek, 's a' melyre mindenneknek egy forma jussok van, arra mehet, hogy életét a' halálra kitegye, vagy hogy magát olyan környűlállások közzé helyheztesse, hogy polgár társát az élettől megfoszssa, vagy valóságos, vagy valamely veszedelmes tébolyodásban legyen.

Ezen a' fundamentomon építvén már most a' *Virginiaiak* a' magok gondolkodásokat, oly törvént hoztak, melly által a'

duelláló embereket, segédjeikkel (sekundánsaikkal) egygyütt, tébolyodottaknak, vagy *gyermekidejűeknek* lenni nyilatkoztatják. Ezen törvény által tehát a' duellálók és sekundánsaik, addig viselt hivataljaikból letetnek, 's alkalmatlannoknak lenni nyilatkoztattnak arra, hogy egyéb hivatalokat is viselhessenek. Jóságaiknak gondviselésére két Prokurátorok rendeltetnek; ezek határozhatják-meg, hogy mit lehessen az ő gondjokviselése alá adatott személyekre bizni, és ezek a' magok Kurátoraiknak helybehagyása nélkül, semmi egygyezéseket nem tehetnek.

Az újságokban olvassuk, hogy az óta, hogy ez a' törvény kijött, semmi *duellálás* nem történt *Virginianban*.

Hivatalos Jelentés.

A' néhai *Vitéz József Udvari Ágens* úr váratlan halála valamint számtalan Baráti és esmerősei között nagy szomorúságot, úgy hivatalos dolgaiban rendetlenséget okozhat, hanemha minden véle öszveköttetésben volt személyek jussaikra eleve felvigyáznak Kiknek kedvéért ezennel jelentetik, hogy a' megholtak Testamentum' Executorai, minden Irományait és Levelit magok gondviselése alá vették, 's azért mindnyájokat, a' kiknek a' megboldogúlton valami keresetjek vagyon, ezzel hivatalossan intik: hogy magokat Tekintetes Tasnádi *Szűts István* Udvari Ágens Urnál mint Testamentom Co-Executoránál itt Bétsben: unter den *Juchlauben* 470-dik szám alatt az 1-ső emeletben, balra a' fő gráditnál reggeli 9 órától fogva délutáni 3 óráig; vagy pedig Tekintetes *Gyurkovits Mátyás* Udvari Ágens Urnál, ugymint Nagy Méltóságú Gróf *Festits György* ő Exceltentiájának, mint hasonlóképpen Testamentom-Executorának e' dologban való Plenipotentiarissánál, kinek lakása *Schauffler* utzában 9-ik szám alatt vagyon, jelentsék.